

VERTIKAL TARTIBDA BAJARILADIGAN GEODEZIK ISHLAR

Qilichev Zaynobiddin Mirzayevich

Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti

Zaynobiddinqilichev1972@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada yer yuzidagi bajariladigan vertikal syomka ishlari va natijalari ham ulardan foydalanish tartiblari haqida soʻz yuritiladi.

Kalit soʻzlar: vertikal syomka, qurilish maydonchalari, aerodrom, loyiha, xoʻjalik suvlari, kanalizatsiya, uchish-qoʻnish.

Аннотация: В данной статье рассказывается о вертикальных съемочных работах на местности и их результатах, а также о порядке их использования.

Ключевые слова: вертикальная съемка, стройки, аэродром, проект, хозвода, канализация, взлетно-посадочная полоса.

Abstract: This article describes vertical survey work on the ground and its results, as well as the procedure for their use.

Keywords: vertical symka, construction sites, airfield, project, household water, sewage, runway.

Vertikal rejalashtirish loyihalari shahar koʻchalari va yoʻllari, avtomobil yoʻllari, qurilish maydonchalari, aerodromlar va boshqalar loyihalarining tarkibiy qismidir.

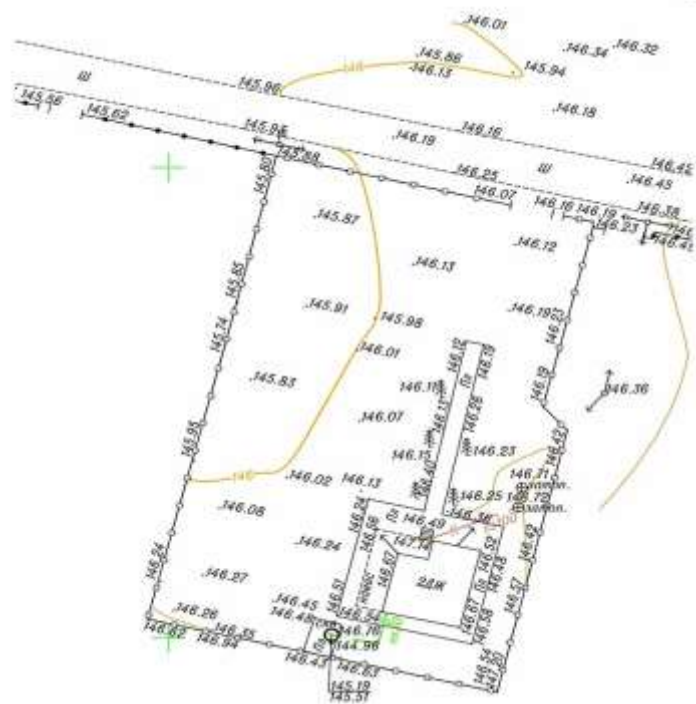
Vertikal rejalashtirishning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

-yer usti yomgʻir, erigan va xoʻjalik suvlarini maydonchadan tashqariga yoki yer osti yomgʻir kanalizatsiyasi tizimiga olib chiqish;

-yer yuzasini shahar ko'chalari va yo'llari, maydonlari, avtomobil yo'llari, aerodromlarning uchish-qo'nish yo'laklari yo'nalishi bo'yicha ularning normal ishlashini ta'minlaydigan ruxsat etilgan qiyaliklarga olib kelish;

- yer yuzasini tashkil etish, muhandislik inshootlarini joylashtirish va ularning keyingi ishlashi qulayligi uchun relefdagi nuqsonlarni aniqlash va yo'q qilish;

- barcha yer usti muhandislik inshootlari va yer osti kommunikatsiyalarini o'zaro bog'lashda loyihalash.

Vertikal rejalashtirish loyihasini ishlab chiqish uchun topografik asos turli o'lchamdagi topografik rejalar va raqamli relyef modellari hisoblanadi. Relyef toifasiga, loyihalashtirilayotgan obyektning xususiyatiga va loyihalash bosqichiga qarab topografik suratga olish ko'lami 1:2000 1:200 doirasida gorizontallarning kesim balandligi 10, 25 m da bajariladi.

Topografik rejalar va raqamli xaritalar, odatda, yerga asoslangan dala geodeziya ishlari majmuasi, shu jumladan turli xil topografik

tadqiqotlar: tacheometrik, kvadrat tekislash, kombinatsiyalangan va boshqalar natijasida olinadi. Vertikal rejalashtirish loyihalarini asoslash uchun geodeziya ishlari majmuasida alohida o'rinni kvadrat tekislash usuli yordamida topografik suratga olish egallaydi, bu olingan ma'lumotlarning zaruriy aniqligini va muntazam to'rtburchaklar panjaralari tugunlarida muntazam otmetkalarini o'rnatish va maxkamlashga tayyorlash tezligini ta'minlaydi.

Vertikal rejalashtirish loyihasining majburiy elementlari tuproq ishlarining hajmini hisoblash va tuproqning harakatlanish sxemasini tuzishdir.

Vertikal rejalashtirish loyihasini tabiatga o'tkazishda quyidagi geodeziya ishlari kompleksi amalga oshiriladi:

- qurilishdan oldingi tadqiqotlar bosqichida yaratilgan rejalashtirish va balandlikni asoslashning mavjud belgilarini tekshirish va tiklash;

- qurilishning buziladigan asosini yaratish;

- muhandislik inshootlarining asosiy o'qlari va elementlarini taqsimlash;

- qurilish mashinalari va mexanizmlarining ishlashini geodezik nazorat qilish;

- ijro etuvchi planlarini ishlab chiqarish.

Zamonaviy qurilish jarayonida, saytlarni vertikal ravishda rejalashtirishda, qazish ishlarini nazorat qilish va qurilish mashinalari va mexanizmlarining ishini geodezik boshqarish uchun avtomatlashtirilgan asboblardan foydalanish juda zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Avchiyev Shuhrat Qurbantayevich, Toshpo‘latov Sarvar Anvarovich “Injenerlik geodeziyasi” Toshkent 2014.
2. MJ G‘ofirov, JO Mirzayev [XATOLAR NAZARIYASI HAQIDA UMUMIY MA’LUMOT](#) 2022/1 OOO «Oriental renessans» 2(1), 1175-1177. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=rtnd3sQAAAAJ&citation_for_view=rtnd3sQAAAAJ:9yKSN-GCB0IC
3. Xo‘jakeldiyev Komil Nosirovich, Mirzayev Jonibek Oltiyevich, & Ibragimov O‘tkir Nurmamat o‘g‘li. (2022). O‘LCHOV NATIJALARINI QAYTA ISHLASH USULLARINI TANLASH. *RESEARCH AND EDUCATION*, 1(1), 381–384. Retrieved from <https://researchedu.org/index.php/re/article/view/733>
4. Azatova, M. M. qizi, & Mirzayev, J. O. (2023). O‘LCHOV ANIQLIGINI OSHIRISH USULLARI. *RESEARCH AND EDUCATION*, 2(4), 389–393. Retrieved from <https://researchedu.org/index.php/re/article/view/3286>